

Република Србија
УПРАВНИ СУД
Одељење у Новом Саду
III-2 У. 19981/18
Дана 17.02.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Управни суд, у већу судија: Гордана Николић Врбашки, председник већа, Јелена Искић и Љиљана Коруга, чланови већа, уз учешће судијског саветника Јелене Илић, записничара, решавајући у управном спору по тужби тужиоца А.А.,, коју заступа Бојан Узелац, адвокат из Суботице, Трг Лазара Нешића 3, ради поништаја закључка тужене АГЕНЦИЈЕ ЗА РЕСТИТУЦИЈУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, Јединице за конфесионалну реституцију Београд, број 46-00-00316/07 од 28.09.2018. године, уз учешће заинтересованих лица Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Суботици и Града Суботице, коју заступа Правобранилаштво града Суботице, у правној ствари враћања одузете имовине, након одржане усмене јавне расправе 11.02.2022. године, на нејавној седници већа одржаној 17.02.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

Тужба **СЕ ОДБИЈА**.

Захтев тужиоца за накнаду трошкова управног спора **СЕ ОДБИЈА**.

Образложење

Оспореним закључком, одбачен је захтев тужиоца за враћање национализоване непокретности и то: пословне и помоћне зграде у ...,, обе уписане у лист непокретности ... К.О. Стари Град у Суботици, као мешовита својина власника посебних делова уписаних у В листу 2. део на објекту број 1, са заједничким обимом удела, а које пословне зграде се састоје од: пословног простора број 1 у површини од 51 м², у јавној својини Републике Србије; пословног простора 2 у површини од 16 м² у јавној својини Града Суботице; пословног простора број 3 у површини од 66 м², у јавној својини Града Суботице; пословног простора број 4 у површини 20 м², у јавној својини града Суботице; пословног простора број 5 у површини 374 м², у јавној својини Републике Србије; пословног простора број 6 у површини од 61 м², у јавној

својини Града Суботице; пословног простора број 7 у површини од 268 м², у јавној својини града Суботице; пословног простора број 8 у површини од 537 м², у јавној својини града Суботице и катастарске парцеле број ... у површини од 1186 м², на којој се зграда налази, уписане у листу непокретности број ... КО Стари град у Суботици, као градско грађевинско земљиште у својини Републике Србије и града Суботице са заједничким уделом јер нису испуњене законске претпоставке за вођење поступка.

Тужбом, поднетом Управном суду 05.11.2018. године тужилац оспорава законитост закључка туженог органа због погрешне примене материјалног права, повреде правила поступка и непотпуно и нетачно утврђеног чињеничног стања. Наводи да је предметна имовина у тренутку одузимања била у власништву Српске православне црквене општине Суботице, а не задужбине, па су разлози о битним чињеницама противречни са наведеним чињеницама. Наводи да је увидом у тачку 1. диспозитива као и образложења акта о одузимању решења о национализацији Комисије за национализацију при НО Стари град Суботица број Н 168/1959 од 27.11.1959. године, утврђено да је предметна имовина била имовина задужбине Б.Б., али претходно, али не и у време одузимања. Даље наводи да се у том делу тужена погрешно позива на члан 9. Закона о национализацији јер се те одредбе односе на ранијег сопственика национализоване имовине, а не и на претходног власника, што су два различита појма. Додаје да је увидом у решење о исплати накнаде за национализовану имовину НО општине Суботица, Одељења за финансије, Одсека за имовинско-правне послове, број 03-1/26273/61 од 20.11.1961. године утврђено да је накнада за предметну имовину исплаћена Српској православној црквеној општини Суботица. Указује да је одредбом члана 7. став 1, члана 42. став 1. и члана 59. став 1. Закона о национализацији и најамних зграда и грађевинског земљишта изричито прописано да се накнада за национализовану непокретност одређује и даје ранијем сопственику. Истиче да, уколико Управни суд сматра да предметна имовина ипак представља имовину наведене задужбине и да је та имовина одузета од задужбине, подносилац захтева има право на враћање предметне имовине на основу члана 1. у вези члана 6. Закона о враћању имовине црквама и верским заједницама, а у вези са чланом 257. и 247. став 1, чланом 6. став 1. и чланом 5. став 1. Устава српске православне цркве, јер наведена задужбина представља црквену задужбину подносиоца захтева, а њена имовина представља црквену имовину Српске православне цркве и позива се на примену Устава српске православне цркве и то одредбе члана 7. став 1. и члана 6. став 2. Према одредбама члана 7. и 6. Закона о црквама и верским заједницама, а у вези са чланом 44. став 2. Устава Републике Србије, посебно имајући у виду чињеницу да Закон о враћању имовине црквама и верским заједницама посебно не дефинише која се задужбина сматра црквеном задужбином. Цитира одредбу члана 1. Закона о враћању имовине црквама и верским заједницама, одредбу члана 257. Устава српске православне цркве и одредбу члана 7. став 1. Закона о црквама и верским заједницама, и одредбу члана 6 став 3. истог закона, као и одредбу члана 44. став 2. Устава Републике Србије. Наводи да тужена није правилно применила одредбу члана 1. и члана 6. Закона о враћању имовине црквама и верским заједницама јер предметна имовина није враћена тужиоцу иако је у питању црквена задужбина и црквена имовина тужиоца која је од њега одузета. Додаје да на основу уставних и законских одредби из претходног дела овог поднеска за стицање правног статуса црквене задужбине није потребно да тужилац

буде оснивач предметне задужбине јер предметна задужбина има правни статус црквене задужбине, на основу Устава СЦ, а у складу са наведеним законским овлашћењима, те не постоји потреба да тужилац доказује правно следбеништво у односу на предметну задужбину. Позива се на раније донето делимично решење Агенције за реституцију од 24.09.2010. године у другом поступку конфенционалне реституције у истој или битно сличној чињеничној и правној ситуацији, као и на одлуку Уставног суда Уж. 2042/12 од 02.10.2014. године. Додаје да је тужени повредио и зајемчена права из Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода из протокола 1 уз ту конвенцију, као и Устава Републике Србије. Предлаже да суд тужбу уважи, оспорено решење поништи и у спору пуне јурисдикције усвоји захтев тужиоца за враћање одузете имовине или да евентуално тужбу уважи и поништи оспорени акт и предмет врати туженом на поновно одлучивање, као и да обавезе туженог да тужиоцу накнади трошкове управног спора за састав тужбе у износу од 16.500,00 динара и судске таксе по одлуци суда.

На усменој јавној расправи, пуномоћник тужиоца је навео да остаје код тужбе, свих навода у тужби, да оспорава наводе туженог, и указао је да ће приложити Оснивачку повељу задужбине, доказ о враћању других задужбина као и ЗК уложак из којег се може утврдити да су наводи туженог нетачни и тражио је рок за достављање наведених доказа. Предложио је да суд обавезе туженог да му накнади трошкове управног спора и то на име састава тужбе износ од 16.500,00 динара, за приступа рочишту за главну расправу износ од 18.000,00 динара, путне трошкове у износу од 5.000,00 динара као и судске таксе.

У опширно датом одговору на тужбу тужени орган је поновио наводе из образложења оспореног закључка и предложио је да суд тужбу одбије као неосновану. На усменој јавној расправи тужени је навео да остаје код закључка као и одговора на тужбу и додао је да је у Агенцији за привредне регистре и на дан расправе као оснивач задужбине уписан Б.Б. и В.В., да је у току управни спор у вези исте имовине код Управног суда под бројем У. 18874/19, а поводом захтева за реституцију ове задужбине и да је подносилац тог захтева Задужбина Б.Б.. Напомиње да је у међувремену задужбина променила свој назив, да је раније био Задужбина Б.Б. и супруге В.В., а нови назив је Задужбина Б.Б.. Наводи да је статут задужбине објављен на сајту АПР-а. Указује на одлуку Врховног касационог суда УЗП 175/2019 од 27.06.2019. године у којој је наведено да само оснивачи задужбине имају право на враћање имовине, а по основу Закона о враћању имовине црквама и верским заједницама, као и на одлуку Уставног суда Уж 8466/12 од 28.05.2015. године у којој је наведено да право на враћање има задужбина којој је имовине одузета, односно њени правни следбеници. Противио се доказним предлозима тужиоца и остављању рока за достављање истих. Приложио је списима извод из Агенције за привредне регистре на дан 10.02.2022. године, Статут задужбине Б.Б. у Суботици и судску праксу која би била од значаја у овој управној ствари. Предлаже да се тужба одбије.

Заинтересована лица Република Србија и Град Суботица нису доставила одговор на тужбу, на одржану усмену јавну расправу нису приступили, иако су уредно позвани, свој изостанак нису оправдали, нити су тражили одлагање расправе.

Како је одредбом члана 34. став 2. Закона о управним споровима (“Службени гласник РС”, бр. 111/09) прописано да је усмена јавна расправа обавезна ако су у управном поступку учествовале две или више странака са супротним интересима, Управни суд је 11.02.2022. године одржао усмену јавну расправу у присуству пуномоћника тужиоца, туженог, а у одсуству уредно позваних заинтересованих лица Републике Србије и Града Суботице, у складу са одредбом члана 38. став 1. Закона о управним споровима.

Након одржане усмене јавне расправе, Управни суд је оцењујући законитост оспореног решења у границама захтева из тужбе, у смислу одредбе члана 41. став 1. Закона о управним споровима, ценећи наводе тужбе, одговора на тужбу туженог, навода пуномоћника тужиоца и наводе туженог на усменој јавној расправи и целокупне списе ове управне ствари, нашао да тужба није основана.

Из списка предмета и образложења оспореног решења произлази да се тужилац обратио Дирекцији за реституцију захтевима за враћање појединачно сваког од пословних простора описаних у закључку, који се налазе у пословној згради у ..., ... , у смислу одредбе Закона о враћању имовине црквеним и верским заједницама. Имајући у виду да се права подносиоца заснивају на истом чињеничном стању и истом правном основу, као и да је Дирекција за реституцију стварно надлежна за вођење поступка враћања имовине по захтевима црква и верских заједница, дана 20.05.2015. године донет је закључак о спајању управних ствари и вођењу једног поступка тако што је одређено да се јединствени поступак води под бројем 146-03-46-001-316/07. Утврђено је да је на основу поднете документације решењем Комисије за национализацију при Народном одбору Стари град среза Суботица, број 158/1959 од 27.11.1959. године национализована једносратна најамна стамбена зграда са шест пословних просторија и једном кугланом у Суботици,, уписана у зк. ул. бр. ... К.О. Суботица, катастарске парцеле број ..., ... и ... старог премера са површином од 245 + 71 + 12 кв хв претходног власништва Задужбине Б.Б. и супруге В.В., чији орган управљања је Српска православна црквена општина Суботица. Решењем Одељења за финансије Народног одбора општине Суботица, Одсека за имовинско - правне послове, број 03-1/26273/3/61 од 20.11.1961. године, одређена је накнада на име национализоване непокретности, тако што је део накнаде у износу од 595.013 динара исплаћен В.В. и одређено да је преостали део у износу од 582.127 динара исплати Српској православној црквеној општини делом у обвезницама, а делом у готовом новцу. У образложењу наведеног решења наводи се да је, пошто је В.В. умрла маја месеца 1960. године, у смислу наведеног тестаментa, Српска православна црквена општина је позвана за руководиоца задужбине Б.Б. и супруге В.В.. Према уверењу и идентификацији катастарским парцелама број ..., ... и ... старог премера, на којима се налази национализовани објекат, одговара катастарска парцела број ... и делови катастарске парцеле број ... и ... К.О. Стари град по новом премеру. У обавештењу Историјског архива Суботице поводом непокретности задужбине Б.Б. и В.В., наводи се да су непокретности по старом зк. ул. бр. ... – катастарске парцеле ..., ... и ... по доставној наредби број 7154/1917 дана 12. новембра, сходно оставинској одлуци суботичког Среског суда, број Пк.1522/4-1917 уписане у власништво Задужбине Б.Б. и супруге В.В. и уједно је уписана забрана отуђења и оптерећења у корист 12 институција између осталог у корист СПЦО у Суботици. У обавештењу је такође наведено да архив не располаже оставинским

решењем Пк. 1522/4-1917 и доставном наредбом 7154/1917. Даље је наведено да на основу увида у катастарску документацију поседовног листа зкл. Стари град у Суботици, број ... и ... идентификовани катастарски поседници парцела број ... и ... и ..., док је парцела број ... вођена као посед В.В. у поседовном листу број 4821. Увидом у евиденцију донетих решења Агенције за реситуацију утврђено је да је непокретност на катастарској парцели број ... К.О. Стари град у Суботици враћена делимичним решењем Дирекције за реституацију број 46-00-313/07 од 24.09.2010. године. Имајући у виду да су оснивачи задужбине Б.Б. и супруге В.В., физичка лица због чега се задужбина не може сматрати црквеном задужбином, а имовина која је предмет захтева за реституацију, у моменту одузимања није била власништво Српске православне црквене општине у Суботици, већ је власништво задужбине, те како тужилац није оснивач предметне задужбине и како је оснивањем задужбине стекао право управљања, а не и право својине на задужбинској имовини, тужени орган је закључио да предметна имовина не може се сматрати имовином цркве, односно верске заједнице која може бити предмет реституције, у смислу одредаба члана 1, 6. и 9. Закона о враћању имовине црквама и верским заједницама, те је донела одлуку као у диспозитиву оспореног закључка.

Одредбом члана 1. Закона о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама ("Службени гласник РС" бр. 46/06) прописано је да се тим законом уређују услови, начин и поступак враћања имовине која је на територији Републике Србије одузета од цркава и верских заједница, као и од њихових задужбина и друштава, применом прописа о аграрној реформи, национализацији, секвестрацији и других прописа који су донесени и примењивани у периоду од 1945. године, као и свим другим актима којима је вршено одузимање те имовине, без тржишне накнаде. Одредбом члана 6. истог закона прописано је да право на враћање имовине припада црквама и верским заједницама, односно њиховим правним следбеницима у складу са важећим актима цркава и верских заједница. Одредбом члана 9. прописано је да су предмет враћања непокретности које су у моменту одузимања биле у власништву цркава и верских заједница, и то: пољопривредно земљиште; шуме и шумско земљиште; грађевинско земљиште; стамбене и пословне зграде, односно идеални делови таквих зграда; станови и пословне просторије; покретне ствари од културног, историјског или уметничког значаја.

Код овако утврђеног чињеничног и правног стања ове управне ствари, Управни суд је нашао да је тужени орган правилно одбацио захтев тужиоца, јер нису испуњене законске претпоставке за вођење поступка. Ово стога, што је у поступку који је претходио доношењу оспореног закључка, утврђено да имовина која је предмет захтева за реституацију није представљала имовину цркве, односно верске заједнице, већ задужбине Б.Б. и супруге В.В., а да је тужилац након оснивања задужбине стекао право управљања, а не и право својине на задужбинској имовини, па се предметна имовина не може сматрати имовином цркве, односно верске заједнице која може бити предмет реституције у смислу Закона о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама.

Наводи тужбе којима се указује да је оспорена одлука донета противно одредбама Устава Српске православне цркве, нису од утицаја на другачије решење ове

управне ствари, јер Законом о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама, није предвиђено да се квалификација задужбине врши према прописима цркве или верске заједнице. Правну природу задужбине не опредељује то ко је одређен за управитеља задужбине, већ ко је њен оснивач, односно чијом имовином је задужбина основана. Како су у конкретном случају задужбине основане од стране физичких лица, својство или статус управитеља задужбине није од утицаја на саму природу задужбине, те стога нису испуњени услови за враћање имовине која је предмет тужиоачевог захтева у овој правној ствари.

Суд је ценио и остале наводе тужбе, али имајући у виду изнето, налази да су без утицаја на другачије одлучивање у овој управној ствари. Тужилац није навео ниједну нову околност, нити пружио нови доказ, који није цењен у спроведеном управном поступку, а који би могао да буде од утицаја на другачију одлуку.

Суд је одбио захтев тужиоца за остављање рока за достављање нових доказа, односно за достављање Оснивачке повеље задужбине, доказе о враћању других задужбина и ЗК уложак за предметну имовину, јер је оценио да ови докази нису од утицаја на утврђивање битних чињеница, јер је тужени утврдио све битне чињенице за доношење одлуке у овој управној ствари.

С обзиром да је суд оценио да тужбу у овој управној ствари треба одбити, а не уважити, нису испуњени законски услови из члана 43 став 1. Закона о управним споровима за доношење одлуке у спору пуне јурисдикције.

На основу изнетог, ценећи да оспореним решењем није повређен закон на штету тужиоца, Управни суд је, применом одредбе члана 40. став 2. Закона о управним споровима, одлучио као у ставу 1. диспозитива пресуде.

Имајући у виду успех у спору, суд је применом одредби члана 66, члана 67. и члана 74. Закона о управним споровима и сходном применом одредбе члана 153. став 1. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11...18/20), одбио захтев тужиоца за накнаду трошкова управног спора и одлучио као у ставу 2. диспозитива пресуде.

ПРЕСУЂЕНО У УПРАВНОМ СУДУ
Дана 17.02.2022. године, III-2 У. 19981/18

Записничар
Јелена Илић, с.р.

Председник већа-судија
Гордана Николић Врбашки, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Дејан Ђурић

МН